

Hoe gedraag jij je bij een schaakwedstrijd.

- Je levert geen commentaar op en bemoeit je niet met andere partijen.
- Bij het begin van de partij geef je elkaar een hand, en wens je elkaar een prettige partij.
- De zwartspeler zet de klok aan als de partij gaat beginnen. De start van de wedstrijd wordt aangegeven door de wedstrijdleider.
- De klok wordt tijdens de partij met dezelfde hand ingedrukt als waarmee het stuk gezet is.
- Je leidt je tegenstander niet af (rare geluiden, zeggen dat er nog weinig tijd over is).
- Aan het eind van de wedstrijd bedank je je tegenstander voor de partij (feliciteren, bedankt voor de wedstrijd).
- Je geeft de uitslag door aan de wedstrijdleider.
- Je geeft elkaar de stukken terug, zet ze weer in de begin stelling en stelt de klok weer in.

Wat doe JIJ als

- je tegenstander iets doet waar jij last van hebt;
- je tegenstander iets doet waar jij je aan ergert;
- je tegenstander een onregelmatige zet doet;
- een kijker/clubgenoot/ouder commentaar levert of zetten voorzegt.

JIJ zet de klok stil en **JIJ** roept de wedstrijdleider erbij.